YTTRANDE
2026-11-01

Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se och ju.L4@regeringskansliet.se

Ju2026/01599

Yttrande angående SOU 2026:42 Ett nytt regelverk för granskning av utländsk finansiering av trossamfund och andra verksamheter

Inledning

Riksorganisationen Glöm Aldrig Pela och Fadime (nedan GAPF) tackar för möjligheten att yttra sig över SOU 2026:42 *Ett nytt regelverk för granskning av utländsk finansiering av trossamfund och andra verksamheter*. GAPF är en ideell förening som är politisk och religiöst obunden och som kämpar mot hedersrelaterat våld och förtryck. Organisationen grundades år 2001 och vänder sig till alla som är berörda av hedersrelaterat våld och förtryck. GAPF bedriver en nationell stödjour som riktar sig till hedersvåldsutsatta, anhöriga och yrkesverksamma. GAPF genomför även utbildningsinsatser och opinionsbildande aktiviteter över hela landet för att förebygga och skapa ökad förståelse kring hedersrelaterade frågor.

Nedan redovisas GAPF:s ställningstagande till *utvalda* delar i utredningen.

GAPF:s synpunkter

GAPF anser att skattefinansierade bidrag och bidrag från utländska aktörer till organisationer, föreningar och samfund, som inte upprätthåller det svenska samhällets grundläggande normer och värderingar, riskerar att leda till parallella värdesystem som avviker från svensk lag. GAPF välkomnar därför utredningens förslag om att ett nytt granskningssystem ska införas i lag för att reglera utländsk finansiering av trossamfund och andra ideella organisationer då detta i dagsläget saknas.

GAPF anser det självklart att utländsk finansiering ska kunna förbjudas om mottagaren utövar våld och tvång eller på andra sätt kränker grundläggande fri- och rättigheter. GAPF instämmer i utredningens bedömning om att införandet av regleringen kommer ha positiva konsekvenser både för barns[1] och kvinnors[2] rättigheter. GAPF vill dock påtala att det krävs noggrannhet i kontroller och fler stickprovskontroller och oannonserade uppföljningar för att säkerställa att reglerna efterlevs. GAPF vill särskilt påtala vikten av att granskningsmyndigheten har kompetens om hedersrelaterat våld och förtryck för att även kunna identifiera de organisationer och föreningar som legitimerar och möjliggör att hedersvåldet fortgår.

[1] SOU 2026:42 sid 729
[2] SOU 2026:42 sid 731

Förbud på grund av demokrativillkoren

GAPF uppskattar att utredningen belyser att en tydlig gräns ska dras mot organisationer eller föreningar som accepterar eller legitimerar hedersvåld[3] samt att trossamfund som genom finansiering eller på annat sätt främjar våldsutövande, tvång eller andra kränkningar inte heller ska beviljas stöd. Som exempel nämns trossamfund som främjar tvångsäktenskap eller terrorism[4]. GAPF framhåller att det är viktigt att inte hedersrelaterat våld och förtryck osynliggörs eller tappas bort då det i detta fall hanteras tillsammans med granskning av exempelvis våldsbejakande extremism och terrorism. Kvinnors och barns utsatthet tenderar ofta att hamna i skuggan av andra samhällsutmaningar, GAPF förväntar sig att granskningsmyndigheten ser allvaret med hedersvåld på det sätt som behövs och att hedersrelaterat våld och förtryck prioriteras i arbetet.

MUCF som granskningsmyndighet

GAPF instämmer i utredningens bedömning om att det inte bör inrättas en ny myndighet som granskningsmyndighet. GAPF vill framhålla att den granskande myndigheten behöver ha fördjupad kunskap om hedersrelaterat våld, myndigheten får inte heller ha ett relativiserande synsätt på frågan då det riskerar att leda till att medel går till organisationer som accepterar och legitimerar hedersvåld istället för att utbetalningar stoppas.

Utredningen föreslår att Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) ska utses till granskningsmyndighet. Det finns emellertid skäl att ytterligare pröva om Skatteverket, mot bakgrund av uppdragets karaktär och myndighetens befintliga kontrollkapacitet, bör ges detta ansvar.

Granskning av utländsk finansiering förutsätter förmåga att identifiera, analysera och följa ekonomiska transaktioner, kartlägga finansiärer och mellanhänder samt upptäcka upplägg som syftar till att kringgå anmälningsskyldigheten. Skatteverket har redan tillgång till centrala kontrolluppgifter om betalningar från utlandet och besitter omfattande erfarenhet av ekonomisk kontroll och granskning av juridiska personer.

Utredningens motivering för MUCF tar framför allt fasta på myndighetens kunskap om trossamfund, etablerade kontakter med civilsamhället och erfarenhet av demokrativillkor. Dessa kompetenser kan vara till nytta, men bör inte utan vidare tillmätas större vikt än den finansiella granskningskapacitet som uppdraget kräver.

Det finns även principiella skäl att skilja mellan statens stödjande och bidragsfördelande verksamhet gentemot civilsamhället och en ingripande tillsynsfunktion med befogenhet att granska finansiering och besluta om förbud och sanktioner.

En placering hos Skatteverket skulle kunna skapa bättre förutsättningar för en sammanhållen finansiell kontroll och minska behovet av parallella kontrollstrukturer. Bedömningar av finansieringens eventuella konsekvenser för demokratiska värderingar, allmän ordning och Sveriges säkerhet skulle samtidigt behöva genomföras med stöd av relevant specialistkompetens från andra myndigheter.

[3] SOU 2026:42 sid 145
[4] SOU 2026:34 sid 165 och 475

Mot denna bakgrund bör regeringen, innan granskningsmyndighet utses, genomföra en fördjupad jämförande analys av MUCF:s och Skatteverkets förutsättningar. Analysen bör särskilt omfatta kontrollkapacitet, informationsåtkomst, rättssäkerhet, kompetensbehov, organisatoriska målkonflikter och kostnadseffektivitet.

Sara Mohammad
Ordförande och verksamhetschef
Riksorganisationen GAPF – Glöm Aldrig Pela och Fadime